

«Айшп» балабақшасы

«Кел ойнайық, балақай»

Ересек тобының тәрбиеленушілеріне (4 жас)
арналған вариативтік бағдарлама

Ақтөбе қаласы

Аннотация

Бағдарлама мектепке дейінгі білім беру ұйымдарының ересек тобына (4 жас) балалардың тілін сюжетті -рөлдік ойындар ойнату арқылы дамытуға бағытталған.

Түсінік хат

Мектепке дейінгі 4-5 жастағы балаларға тәрбие мен білім беру жұмыстарын ұйымдастыруда олардың сөйлеу тілін дамыту, байланыстырып сөйлеу мәдениетін жетілдіруге, құрастыра сөйлеуге, сөздік қорының молаюына баса көңіл бөлген жөн. Балалардың дүниетанымын кеңейтіп, ойын өрістетіп, тіл байлығын жетілдіруде ойынның алатын орны зор.

Ойын-баланың оқуға,еңбекке деген белсенділігін арттырудағы басты құрал. Ойын баланың шын тіршілігі. Бала ойын ойнағанда өмірде көрген, білгендерін өзіне ұнаған адамның іс-әрекетіне еліктеп отырып беймделеді. Бала үшін өзіне ұнаған артық ештеңе жоқ,оған барлық жағынан үксағысы келеді.Тез есейгісі келіп, бәрін өзім істей аламын деп талпынады. Баланың осы талпынысын мұқалтпай, сен үлкенсің, сен өзің істей аласың деп тәрбиелеу ең ұтымды тәсіл. Балалар игерген білімдерін ойынға пайдалана білуі керек. Сондықтан да балалар өздерінің іс-әрекетін дұрыс ұйымдастыра отырып, арнайы кезеңдерді нақтылы анықтай білуі кажет. Ол кезеңдер мыналар: жоспарлау, дайындалу, іске асыру. Балалардың мейірбандық қасиеті отбасындағы үлкен адамдардың өнегесіне, балабакшадағы тәрбиеші апайының олармен күнделікті қарым-қатынасы калыптасады. Үлкендердің мейірімділігі баланың сәби жүрегіне қуаныш сезіміне бөлейді. Сондықтан, балалардың өздерін үлкен адамдарша сезініп ойнауы үшін «Кел, ойнайық, балақай» бағдарламасын құрып отырмын. Қосымша бөлікке 36 сағатқа құрылып, аптасына 1 рет өткізіледі.

Пікір

Мектеп жасына дейінгі 4-5жастағы балалардың ойнап өсетіні бәрімізге мәлім. Ойын арқылы шынайы өмірді танып, соның ішінде бейнені рөлдік ойындар арқылы, өз рөлдеріне еніп, шын беріліп ойнайтындықтары сөзсіз. Басқалардың ойын өрістетіп, тілін дамытуда, байланыстырып сөйлеуде ойынның алатын орны ерекше. Тәрбиеші дайындаған бейнені рөлдік ойындар балалардың жас ерекшеліктеріне сай қамтылып алынған. Қазіргі заманауи технологиялардың дамып, айналамызда түрлі биік ғимарат, сәулетті супермаркет, мектеп, банк, емханалар салынып жатырғанын балалар көріп те, барып де жүр. Олар балаларға өте қызықты. Аналарына еріп барғанда, сол банк қызметкерлері рөлдеріне еніп, сәби ойлары ары карай шарықтай түсетіні бәрімізге аян.

Мынадай іскерлік түрлерін калыптастыру: карапайым сюжеттер ойлап табу, оны аткару (тамақ пісіру, қуыршақты тамақтандыру, ұқтатау, емдеу), екі кейіпкердің қарым-қатынасын көрсету (анасы мен баласы, дәрігер мен емделуші), өз атынан да, ойыншықтың атынан да сөйлеу (анасы мен қуыршақ-бөпе, дәрігер мен тіс ауырған қоян т.с.с.) Сол себепті, сәбилердің ойын іскесі асыруда тәрбиеші бірнеше бейнелі рөлдік ойындарды жинақтап отыр. Бала жасына сай жеңіл етіп алынған. Бағдарлама мектепке дейінгі мекемелер тәрбиешілеріне арналған.

балабақшасының
әдіскері: М.Н.Сытышева

Перспективалық жоспар (36 сағат)

№	Тақырыбы	Мақсаты	Көрнекілігі	Сағат саны
1	«Балабақша» бейнелі рөлдік ойын	Балаларды балабақшада жұмыс істейтін ересектердің жұмысымен таныс-тыру; рөлді орындау қабілетін дамыту.	Қуыршақтар, ойыншық ыдыстар, зат алмастырушылар	2
2	«Сауыншы» бейнелі рөлдік ойын	Фермер, сауыншы қызметкерлері еңбегі туралы түсінік беру. Үй жануарларының аттарын атауға үйрету.	Үй жануарларының ойыншықтары. Машина, бөшке.	1
3	«Маи қызметкері» бейнелі рөлдік ойын	Жол қауіпсіздігі туралы әңгімелеу. Маи қызметкері рөліне еніп ойнауға үйрету. Әртістік қабілеттерін дамыту.	Маи қызметкері бас киімі, таяғы, ысқырығы	1
4	«Сәулетші» бейнелі рөлдік ойын	Биік ғимарат, әдемі балабақшаларды тұрғызатын суретші еңбегімен таныстыру. Еңбектерін бағалауға тәрбиелеу.	Құрылыс материалдары	1
5	Сюжеттік - рөлдік ойын «Отбасы»	Балаларға «Отбасы» түсінік беру олардың үлкенді сыйлау кішіге қамқор болу, жауапкершілік сезімдерін дамыту, әдептілікке, сыпайылыққа, мейірімділікке, үлкенге көмек көрсетуге, баулуға тәрбиелеу. Ойынды қызықты, ұйымшыл ойнауға үйрету.	Үй жиһаздары, ыдыстар, киім - кешектер	2
6	«Суретші» бейнелі рөлдік ойын	Суретші еңбектерімен таныстыру. Сурет сала білу қабілеттерін дамыту	Тақта, қағаз, бояу түрлері	1
7	«Бағбаншы» бейнелі рөлдік ойын	Гүлдерге қарап, олар ды күтетін адам еңбегі мен таныс тыру. Еңбектерін бағалауға тәрбиелеу	Гүлдер, ағаштар, су құйғыш	1
8	«Тележүргізуші» бейнелі рөлдік ойын	Телевизия қызметкерлері Еңбегімен таныстыру. Диктор, әрлеуші, журналист рөлдеріне бөлініп ойнауға үйрету.	Теледидар, микрофон	1

9	«Дәріханашы» бейнелі рөлдік ойын	Дәріхана туралы түсінік беру. Дәріханашы еңбегімен таныстыру. Белгісіз дәрілерді, ұстамауға, ауыздарына салмауға үйрету.	Дәріхана, дәрілер қораптары, бинт, мақта, шприцтер т.б.	2
10	«Шаштараз» бейнелі рөлдік ойын	Балаларды шаштараз құралдарымен таныстыру. Еңбектері туралы мағлұмат беру. Өсемдікке баулу.	Шаштараз құралдары. Халаттар, алжап Қыш, айна, қайшы	2
11	«Емхана да» бейнелі рөлдік ойын	Балаларға ақ халатты абзал жандар еңбектерімен таныстыру. Дәрігер еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу.	Суреттер. Дәрігер құралдары.	2
12	«Пошташы» бейнелі рөлдік ойын	Балаларды рөлдерге бөлініп ойнауға үйрету. Ойын барысын да балаларға ауыспалы заттарды қолдануға үйрету. Пошта шы еңбегін құрметтеуге тәрбиелеу.	Пошташы сөмкесі, газет, журналдар	1
13	«Дүкенде» бейнелі рөлдік ойын	Балаларды ойын барысында рөлге кіріп, аяғына дейін әрекет етуін қалыптастыру. Дүкенде өздерін дұрыс ұстауға тәрбиелеу.	Дүкен макеті, дүкенде сатылатын заттар	2
14	«Супермаркет» бейнелі рөлдік ойын	Супермаркет ішінде өздерін сыпайы ұстауға, үлкендерді тыңдай білуге үйрету. Балалардың әртістік қабілеттерін дамыту.	Супермаркет макеті. Қорапшалар, шәй, конфеттер қолдан жасалған.	1
15	«Құрылысшы» бейнелі рөлдік ойын	Сәулетті, әдемі биік ғимараттарды тұрғызатын құрылысшы еңбектерімен таныстыру. Қиын да, қызық құрылысшы еңбегін бағалай білуге тәрбиелеу.	Машина, кран, құрылыс материалдары	2
16	«Аспазшы» бейнелі рөлдік ойын	Балабақшада тәтті тағамдарды біздерге аспазшы апайдың пісіретіні туралы әңгімелеу. Ойнай отырып балалардың сөздік қорларын байыту.	Пеш, ыдыс - аяқтар	2
17	«Театр» бейнелі рөлдік ойын	Балаларды ертегілер әлеміне саяхатқа апарып, театр түрлерін ажыратуға, театрға	Театр түрлері: қуыршақ, саусақ, қолғап, үстел – үсті театрлары,	1

		барғанда қалай отыру, өзін – өзі көпшілік ортада ұстай білуге үйрету.	сиқырлы кілемше, театрға билет, афиша, ертегі кейіпкерлерінің бетперделері.	
18	«Кітапханашы» бейнелі рөлдік ойын	Қаламыздағы балалар кітапханасы туралы әңгіме жүргізу. Кітап қорларымен таныстыру. Кітапханашы, оқырман, кітап алушы рөліне еніп ойнату. Кітап құмарлыққа тәрбиелеу	Кітаптар жинағы, газет, журналдар	1
19	«Кондуктор» бейнелі рөлдік ойын	Автобус ішінде қызмет ететін кондуктор қызметі мен таныстыру. Автобус ішінде сыпайы, тәртіпті болуға тәрбиелеу.	Автобус макеті. Жолаушылар, жүргізуші	1
20	«Тігінші» бейнелі рөлдік ойын	Тігінші еңбегін бағалай білуге үйрету. Бала бойына әдемілік, әсемдік ұғымдарын қалыптастыру.	Тігін тігетін машина, маталар, айна	2
21	Билайн орталығында сюжетті - рөлдік ойын	Балаларға рөлдерді өз беттерімен бөлуді және өзіне бөлінген рөл бойынша әрекет етуді үйрету.	Ұялы телефондар, компьютерлер, бланкілер, қызметкерлерге арналған бейджер	1
22	«Жүргізуші» бейнелі рөлдік ойын	Балаларды жүргізушінің мамандығына, техникаға ынтасын арттыру.	Автобус макеті, орындықтар	1
23	«Мектеп» бейнелі рөлдік ойын	Мектеп туралы білімдерін кеңейту. Ұстаз еңбегін құрметпен қарауға тәрбиелеу.	Парта, такта, кітап, дәптер, бор	1
24	«Жедел жәрдем. Емхана. Аурухана» сюжетті-рөлдік ойын.	Берілген ойын әрекеттер сюжеттеріне сәйкес балалардың топтарға бөліне білу және аяқталғаннан кейін қайтадан бір ұжымға бірігу бөлігін қалыптастыру.	Халаттар, дәрігерлердің бас киімі; науқастардың карточкалары; Дәрі-дәрмектер тізбегі: дәрігерге жолдама; бой өлшеуіш, жапқыш, көз дәрігерінің үстелі, кушетка, салмақ өлшегіш), дәрі-дәрмектер; телефондар; компьютерлер; зембілдер.	2
25	«Отбасы. Қарлығаштың туған күні»	Ойында отбасы, бірге тұратын адамдар туралы көзқарастарды; жақындарды қорғау тілегін	Көрпе, дастархан, сандық, ыдыс-аяқ, торсық, баурсак, қазан, айна, тарак,	2

	сюжетті – рөлді ойын.	қалыптастыру, өз отбасы туралы мақтанышын тудыру. Сөйлеу қабілеті арқылы ойында бірлесуге үйрету, өтініштерін айту, өз әрекеттерін түсіндіру.	қамшы, қазақтың ұлттық аспаптары, (домбыра, қобыз, сазсырнай), қазақ киімдері, орамал.	
Барлығы 36 сағат				

Күтілетін нәтиже:

Рөлдерге бөлініп ойнау арқылы үлкендердің еңбегін бағалап, үйренеді, олардың қиын жұмыстарына құрметпен қарайды.

Мамандықтардың түрлі салаға бөлініп, қызмет ететіндіктерін түсінеді.

- Балалардың түрлі мамандықтар туралы білімдері кенейеді, сөздік қоры молаяды.

Үлкендердің еңбегін бағалайды.

Мақсаты:

Бала тілін бейнелі ролдік ойын арқылы мамандықтармен таныстырып, зейін, ойлау, есте сақтау қабілеттерін дамыту. Әр түрлі мамандық иелеріне қызығушылықтары артыру.

Міндеттері:

- Рөлдік ойындардың ережесін сақтап ойнауға үйрету;
- Ойын барысында адамгершілік қасиеттерді тәрбиелеу;
- Достарымен жақсы қарым-қатынас орнатуға дағдыландыру;
- Қоғамдық жерде өзін-өзі ұстау ережесіне жаттықтыру

Пайдаланылған әдебиеттер:

1. Алматы. Арда «Кел, балалар ойнайық», 2011 ж.
2. А. Асылбеков «Жалын», «Бесік жыры», Алматы, 2015 ж.
3. Ә.Қоңырбекұлы, «Такпақ айтып, жаңылтпаш жаттайық»
4. «Бөбектерге байғазы», Хрестоматиясы, 2015 ж.
5. Е.Елубаев, Алматы, «Мектеп». «Жүз жұмбақ. жүз жаңылтпаш», 2014 ж.
6. Е.Өтетілеуов, «Балақай», «Жалын» баспасы, 1986 ж.
7. Ж.Маласарин «Қазак мәтелдері»
8. М.Нүсіпбекова, «Қарлығаш» хрестоматиясы. Әдістемелік кітап.
9. «Мен және бәрі, бәрі». Аруна ЖШС, 2011 ж.
10. Педагогические технологии . Под.ред. В.С.Кукушкино, Ростов Н/О. Издательский центр «Март», 2002 ж.
11. Пидкасистый П.И., Хайдаров, Н.С. Технология игры в обучений и развитии, М, 2017
12. С.А.Назарбаева «Өзін-өзі тану», Бөбек, Алматы, 2018 ж.
13. Тіл дамыту әдістемелік құрал. Алматы кітап, 2012 ж.
14. Т.Сұлтангереев «Әдептілік әдемілік», Тараз, 2019 ж.

